

پذیرائی از کور دیپلماتیک در عمارات سلطنتی ایران

از پادشاهان ایران مخصوصاً در زمان سلطنت سلسله صفویه، شاه عباس کبیر
علاقه بسیار داشت که از مأمورین بیگانه مقیم دربار شاهی یا خارجیانی که بمناسبتی
به ایلچی گری و سفارت فوق العاده از طرف سلاطین و حکمرانان کشور های دیگر به
ایران می آمدند به بهترین وجهی پذیرائی نموده و عظمت مقام سلطنت را بآنان نشان
دهد و غالباً در این مهمانیها از آنچه که مرسوم زمان بوده از پذیرائی مضایقه نمی شد
که شرح هر یک از آنها حاوی موضوعات بسیار شیرین و جالبی است و در موقع مناسب بدرج
آنها می پردازیم .

آنچه در این شماره بنظر خوانندگان محترم میرسد ، شرح مهمانی است که
برای اولین بار از طرف پادشاهان قاجار در زمان (ناصرالدین شاه) از مأمورین
خارجیه مقیم پایتخت ایران (کور دیپلماتیک) بطور رسمی برای شام در عمارات
خاصه سلطنتی ایران دعوت بعمل آمده در شب چهارشنبه هفتم شعبان ۱۲۸۸ هجری
قمری مطابق اول نوامبر ۱۸۷۱ سال مسیحی (۹۶ سال قبل) و شرح آن مجلس در شماره
۵۱ روزنامه (ایران) مورخه ۲۴ همان ماه بقلم محمد حسن خان صنیع الدوله
(اعتماد السلطنه) نوشته شده ، پس از حذف زواید بطور اجمال و خلاصه نکات جالب و
لازم آن مجلس ذیلا نگاشته می شود :

« قبل از این تاریخ رسم نبود که غیر از اوقات سلام خاص و عام یا مواقع مخصوصه مأمورین خارجه در امکنه و عمارات سلطنتی به مهمانی و برای صرف شام دعوت شوند. بعلاوه چون این نوع مهمانی در دربار معمول نبود شب مزبور بهمه جهت تازگی و امتیاز داشت .

چند روز قبل از شب مهمانی چنانکه رسم است برای مدعویین رقعہ های مخصوص که بردور آنها نقش شیر و خورشید و نشان دولت رسم شده بود ، در دارالترجمه دولتی با رعایت آداب لازمه رسمی در کمال فصاحت و خوش اسلوبی بزبان فرانسه نگارش یافته از جانب نظام الدوله که مأمور به طوی بیگی گری و پذیرائی (امروز ریاست تشریفات نامند) بود ، برای وزرای مختار و سفرای خارجه و اجزاء آنها ارسال شد . یکساعت از شب گذشته ، هر يك با لباس های تمام رسمی در عمارت سلطنتی حاضر شده و با تشریفات مخصوصه مشرف شدند .

در آن شب جمیع باغات و قصور سلطنتی را با کمال شایستگی چراغان کرده بودند ، لاله های دیوار کوب ، چهارچراغهای رنگارنگ و لانترن ها و فانوس های گوناگون به طاق ها، دیوارها، درختان باغ و اطراف میدان نصب کرده و آویخته بودند .

سه دسته موزیک در کنار حوض بزرگ که قابل عمارت بادگیر است ایستاده بودند که هر يك از سفرا داخل باغ می شدند تا ورود به تالار بادگیر برای تشریف و رود آنها بانوهای خوش مترنم می شدند .

سپهسالار اعظم (حاجی میرزا حسین خان) و نظام الدوله وزیر مالیه مأمور پذیرائی بودند ، مترجمین دارالترجمه بالباس های رسمی از پای تالار تادم دراز واردین استقبال کرده همراهی و راهنمایی می کردند .

بعد از آنکه مدعویین غیر از مسیو الیسون وزیر مختار انگلیس که بواسطه

عارضه کسالت حاضر نشده بود ، حضور بهم رسانیدند و موقع صرف شام رسید . میرزا عباس خان تشریفاتیچی نظام ، به سپهسالار اعلام داشت که شام در تالار شمس العماره حاضر است .

سپهسالار دست مسیوبکر وزیر مختار و مأمور مخصوص دولت روس را گرفته از پیش و سایرین از عقب بسمت تالار روانه شدند ، وسط دو طرف میز از یک سمت سپهسالار و از سمت دیگر نظام الدوله نشسته ، دست راست سپهسالار مسیوبکر وزیر مختار روس و دست چپ ناظم افندی شارژ دافر عثمانی جلوس نمودند و در یمین ناظم الدوله شارژ دافر فرانسه و یسار مسیو دیکسون نایب اول سفارت انگلیس قرار گرفته و سایرین علی قدر مراتبهم در دو طرف میز نشسته بودند ، از رجال اشخاص ذیل حضور داشتند :

معمد الملک وزیر مخصوص ، علاء الدوله ، ناصر الملک ، اعتضاد الدوله ، امیر دوست محمد خان معیر الممالک ، میرزا محمد رئیس اداره پولتیک ، حکیم طولوزان حکیم باشی مخصوص ، میرزا علی نقی خان حکیم الممالک ، محمد حسن خان صنیع الدوله .

ظروف اغذیه یاچینی ساخت چین بود یا سورا و بلور مال کارخانه ساکس . در وسط شام وزیر مختار روس بنام سفرا به سلامتی شاه ایران جامی نوشیدند ، بفاصله چند دقیقه سپهسالار بسلامتی سلاطین و رؤسای جمهوری ملل متعاهده با ایران را یاد نمود .

چند دقیقه بعد مجدداً سفیر روس به سلامتی شاهزاده نایب السلطنه امیر کبیر که جشن مربوط به ایشان بود جامی صرف نمود و سپهسالار بوکالت ایشان از سفرا اظهار ممنونیت کرد . در آخر مجلس نظام الدوله بسلامتی سفرا و اتباع ایشان که حاضر بودند جام شربتی نوشید . و در هر موقع هر سه دسته موزیک متفقاً مترنم میشدند . دو ساعت و نیم شام طول کشید .

بعد از شام ، مهمان ها با اتفاق سپهسالار و سایر رجال بتالار موسوم به خروجی که شیرینی های گوناگون در ظروف نفیسه و گرانبها روی میز حاضر کرده بودند رفته قهوه و چای صرف کردند .

در این موقع آتشبازی های ممتاز بطرز اروپا شروع شد ، سپس موزیکانچی ها مرخص شده (عملۀ طرب خاصه) وارد تالار شده و بساز و آواز شروع نمودند .

مجلس تا یکساعت بعد از نصف شب ادامه داشت .

پایان

ردیف بالا از راست: نفر چهارم متین- پنجم محمد کاظم غمگین- ششم میرزا عباس خان شیدا- هفتم محمد حسین صعیر- هشتم محمد حسین مصور (مصور الملک) نهم گویا جمفر آل- ابراهیم باشد

ردیف پایین- نفر چهارم- رجبعلی گنزار پنجم - نقاشی- ششم ظاهر آ میرزا حسن ساکت است. هشتم شکیب- نهم عبدالحسین سپنتا. عکس توسط آقای سپنتا در سال ۱۳۰۷ شمسی گرفته شده و اکنون برای چاپ بمجله وحید ارسال داشته اند.